

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

1128555

POHĽADÁVKY A ZÁVÄZKY VO VYBRANOM PODNIKU

2010

Martina Mikulová

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

POHĽADÁVKY A ZÁVÄZKY VO VYBRANOM PODNIKU

Bakalárska práca

Študijný program:	Účtovníctvo
Študijný odbor:	3.3.12. Účtovníctvo
Školiace pracovisko:	Katedra informačných systémov
Školiteľ:	Doc. Ing. Marián Kočner, PhD.

Nitra 2010

Martina Mikulová

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Martina Mikulová vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Pohľadávky a záväzky vo vybranom podniku“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 13. mája 2010

Martina Mikulová

Pod'akovanie

Touto cestou chcem pod'akovať svojmu školiteľovi Doc. Ing. Mariánovi Kočnerovi, PhD. za pomoc a odborné rady pri vypracovaní mojej bakalárskej práce.

Zároveň chcem pod'akovať celej mojej rodine, priateľovi a kamarátom za morálnu pomoc a podporu počas štúdia.

Abstrakt

Cieľom záverečnej práce bolo na základe údajov získaných z vybraného podniku analyzovať jeho pohľadávky a záväzky, a to z hľadiska obsahu a štruktúry a sledovať ich vývoj od vzniku podniku, t.j. za obdobie rokov 2007 - 2009. Objektom skúmania bol mladý podnik zaoberajúci sa výrobou polystyrénu. Práca obsahuje teoretické a praktické spracovanie pohľadávok a záväzkov. Teoretická časť bola spracovaná na základe štúdia domácej i zahraničnej literatúry a záväzných právnych noriem. V praktickej časti bol charakterizovaný vybraný podnik, vymedzené jeho konkrétne pohľadávky a záväzky, ich štruktúra a objem, uskutočnená podrobná analýza dlhodobých a krátkodobých pohľadávok a záväzkov. Číselné údaje boli spracované pomocou tabuľkového a grafického zobrazenia. Analýzou sa zistilo, že pohľadávky a záväzky vybraného podniku si za celé sledované obdobie udržali rastúci trend. Vybraný podnik vykazoval dlhodobé a krátkodobé pohľadávky, dlhodobé a krátkodobé záväzky, rezervy a bankové úvery. V prvom roku podnik zinkasoval všetky svoje pohľadávky a bol schopný uhradiť všetky svoje záväzky. V ďalších rokoch sa situácia zhoršila, pretože odberatelia neuhrádzali včas alebo úplne svoje záväzky voči podniku. Následne podnik nemal dostatok peňažných prostriedkov na úhradu všetkých svojich záväzkov.

Kľúčové slová:

- podnik
- pohľadávka
- záväzok
- inkaso
- platobná schopnosť

Zusammenfassung

Das Ziel der Arbeit war auf Daten von dem ausgewählten Betrieb die Ansprüche und Verpflichtungen im Hinblick auf Inhalt und Struktur zu analysieren und verfolgen ihre Entwicklung seit der Gründung des Betriebs für den Zeitraum 2007 bis 2009. Der Gegenstand der Untersuchung war ein junger Betrieb in der Produktion von Polystyrol eingesetzt. Die Arbeit umfasst theoretische und praktische Behandlung von Verpflichtungen und Ansprüchen. Der theoretische Teil wurde auf der Grundlage der Studie von der inländischen und ausländischen Literatur zusammengestellt worden, und verbindliche Standards. In praktischer Teil wurde der ausgewählte Betrieb charakterisiert, wurde seine spezifische Ansprüche und Verpflichtungen begrenzt, ihre Struktur und Volumen, eine detaillierte Analyse der lang- und kurzfristigen Ansprüchen und Verpflichtungen definiert. Zahlendaten wurden mit der tabelle und grafische Darstellung verarbeitet. Die Analyse ergab, dass Ansprüche und Verpflichtungen des ausgewählten Betriebs für den gesamten Zeitraum einen Aufwärtstrend beizubehalten. Der ausgewählten Betrieb verfügt den langfristigen und kurzfristigen Ansprüchen, lang- und kurzfristigen Verpflichtungen, Reserven und Bankkredit. Im ersten Jahr kassierte der Betrieb alle seine Ansprüche ein und war in der Lage, alle seine Verpflichtungen zu erfüllen. In den Folgejahren hat sich die Situation verschlechtert, weil die Abnehmer nicht rechtzeitig oder nicht in voller Höhe ihren Verpflichtungen gegenüber dem Betrieb zu zahlen. Anschließend Betrieb hatte Mangel den Geldmittels, um alle seine Verpflichtungen nachzukommen.

Stichwörter:

- der Betrieb
- der Anspruch
- die Verpflichtung
- die Kassierung
- die Zahlungsfähigkeit

Obsah

Obsah	1
Úvod	2
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky doma a v zahraničí	4
1.2 Podnik	4
1.2 Majetok podniku a zdroje krytia majetku	6
1.3 Pohľadávky a záväzky	8
1 Cieľ práce	14
3 Metodika práce a metódy skúmania	15
4 Vlastná práca	17
4.1 Charakteristika vybraného podniku	17
Obr. 1	18
4.2 Analýza pohľadávok vo vybranom podniku.....	18
4.2.1 Dlhodobé pohľadávky	20
4.2.2 Krátkodobé pohľadávky	22
4.3 Analýza záväzkov vo vybranom podniku.....	24
4.3.1 Dlhodobé záväzky.....	28
4.3.2. Krátkodobé záväzky	29
Záver a návrh na realizáciu	33
Zoznam použitej literatúry	35
Prílohy	38

Úvod

Základným ekonomickým subjektom v trhovej ekonomike je podnik.

Podnik je samostatná hospodárska jednotka, ktorá využívaním výrobných činiteľov vyrába výrobky alebo poskytuje služby určené na predaj (nie na vlastnú spotrebu). Je súčasťou podnikateľského prostredia, ktoré tvoria podniky, dodávatelia, odberatelia, banky, poisťovne, sporiteľne, burzy, domácnosti, štát. Navzájom spolu komunikujú, vytvárajú medzi sebou vzťahy - vertikálne, horizontálne; sú to vzťahy nadriadenosti, podriadenosti, rovnosti.

Aby podnik mohol fungovať, musí mať ekonomickú a majetkovú samostatnosť. Ekonomická samostatnosť znamená, že štát priamo nezasahuje do činnosti podniku. Úlohou štátu je určiť všeobecné pravidlá, podľa ktorých sa môže uskutočňovať podnikanie (napr. podmienky na vznik podnikov, výška daní a pod.)

O všetkých ostatných veciach, ktoré sa bezprostredne týkajú podniku rozhoduje podnik sám (napr. akú formu podnikania si zvolí, kde bude sídliť, čo bude vyrábať, ako si bude organizovať svoju výrobu, ako rozdelí hospodársky výsledok, s kým bude spolupracovať a pod.).

Ďalšou nevyhnutnou podmienkou je majetková samostatnosť – vlastníctvo dostatočne veľkého kapitálu. Každý podnik musí mať potrebný majetok, pomocou ktorého uskutočňuje svoju činnosť. Preto podnik môžeme charakterizovať aj ako súhrn hmotných, nehmotných a osobných zložiek podnikania, ktoré slúžia na zabezpečenie činnosti podniku.

Hmotné zložky podnikania tvoria všetky fyzické veci a majetkové práva, ktorými podnik disponuje. Nehmotné zložky podnikania tvoria obchodné meno, povest', postavenie na trhu a osobné zložky podnikania predstavujú štruktúra a kvalifikácia zamestnancov.

Podniky sú právnymi subjektami - majú právnu subjektivitu. To znamená, že majú právo vo vlastnom mene uzatvárať zmluvy s inými subjektami (podnikmi, zamestnancami, štátom a pod.). Podniky sú zodpovedné za záväzky, ktoré vyplývajú z uzatvorených zmlúv a z ostatných právnych noriem.

Majetok podniku je všetko to, prostredníctvom čoho podnik uskutočňuje svoju hospodársku činnosť a to z hľadiska druhov, foriem a použitia majetku.

Na nadobudnutie majetku podnik potrebuje zdroje. Zdroje krytia majetku musel do podniku niekto vložiť a často sa nazývajú kapitálom podniku. Zdroje krytia majetku

predstavujú hodnotové zobrazenie časti podielu vlastníka na majetku a právne nároky veriteľov.

Pohľadávky a záväzky sleduje účtovníctvo. Účtovné zápisy rešpektujú účtovné, daňové a hospodárske právo, informujú o stave a pohybe pohľadávok a záväzkov a prostredníctvom účtovných výkazov sa zobrazuje vplyv týchto transakcií na finančnú situáciu podniku. Sú to dôležité ekonomické ukazovatele, ktoré vplývajú na úroveň peňažných tokov samotnej účtovnej jednotky, majú význam z hľadiska zabezpečenia patričnej úrovne likvidity a platobnej schopnosti, preto je dôležité venovať im osobitnú pozornosť.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.2 Podnik

Ľudia uspokojujú svoje materiálne potreby cez dopyt po tovaroch a službách. Dopytované tovary a služby vyrábajú podniky.

Ako podnik sa označuje plánovitý organizovaný hospodársky celok, v ktorom sa kombinujú výrobné faktory na výrobu a predaj tovarov a služieb.

Podnik je teda ekonomický útvar výrobného hospodárstva, a tým sa odlišuje od domácnosti, ktorá sa označuje tiež ako spotrebné hospodárstvo, uvádza **WÖHE – DÖRING (2005)**.

Podnik je podľa názoru **VLACHYNSKÉHO A KOL. (2006)** právne a ekonomicky samostatná plánovite organizovaná hospodárska jednotka produkujúca výrobky a služby pre trh.

Činnosti prebiehajúce v podniku sa charakterizujú ako podnikanie. Bez ohľadu na hospodársky systém, v rámci ktorého podnik pôsobí, podnikanie rešpektuje tri základné princípy:

- kombináciu používaných výrobných faktorov tak, aby zabezpečovali požadovanú produkciu výrobkov a služieb,
- s tým súvisiaci princíp hospodárnosti – t.j. snahu dosahovať optimálny vzťah medzi vstupom a výstupom,
- princíp finančnej rovnováhy zabezpečujúci trvalú schopnosť podniku načas uhrádzať svoje finančné záväzky.

KUPKOVIČ A KOL. (2003) dodáva, že podnik v trhovej ekonomike je základným subjektom podnikania, ktorý má svoje typické znaky a vlastnosti. Jeho postavenie vyplýva zo vzájomných interakcií podniku a jeho okolia. Podnik a jeho podnikateľská aktivita je orientovaná cieľovo – ciele podniku tvoria východiskovú základňu podnikateľskej stratégie. Existencia podniku je časovo ohraničená životným cyklom podniku, ktorý začína jeho zakladaním a končí sa zánikom podniku.

Podľa **KRIŠTOFÍKA -- ŠURANOVVEJ – SAXUNOVVEJ (2009)** je podnik živým organizmom a tvorí ho komplex navzájom prepojených procesov (zásobovanie,

výroba, predaj, riadenie a pod.). Jeho životaschopnosť zabezpečujú predovšetkým peniaze. Bez finančných prostriedkov a ich efektívneho riadenia nemôže podnik z dlhodobého hľadiska fungovať. Práve v efektívnom riadení financií spočíva základ úspechu podniku.

Podnikom sa v zmysle **Obchodného zákonníka**¹ rozumie súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľovi a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú tomuto účelu slúžiť.

Ako uvádza vo svojej práci **SYNEK A KOL. (2007)** základnými právnymi formami podnikania sú:

1. samostatný podnikateľ (fyzická osoba = živnostník),
2. obchodné spoločnosti:
 - osobné:
 - verejná obchodná spoločnosť,
 - komanditná spoločnosť,
 - kapitálové:
 - spoločnosť s ručením obmedzeným,
 - akciová spoločnosť.
3. družstvá,
4. štátne podniky,
5. európske hospodárske záujmové združenia,
6. európska spoločnosť,
7. európska družstevná spoločnosť,
8. ostatné.

Od podnikania a podnikateľa je len malý krôčik k pojmu „podnik“, hovorí **VEBER – SRPOVÁ A KOL. (2005)**. Aj v tomto smere existuje rada výkladov, ktoré tiež závisia od hľadiska, z ktorého je tento pojem interpretovaný:

- všeobecne je interpretovaný ako subjekt, v ktorom dochádza k premene zdrojov (vstupov) na statky (výstupy),
- rozsiahlejšie je vymedzený ako usporiadaný súbor prostriedkov, zdrojov, práv a iných majetkových hodnôt (či už vlastných alebo prenajatých), ktoré slúžia podnikateľovi k prevádzkovaniu podnikateľských aktivít,

¹ Zákon č. 553/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

- právne – ako súbor hmotných, ako aj i osobných a nehmotných zložiek podnikania. Podniku náležia veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľovi a slúžia k prevádzke podniku alebo vzhľadom k svojej povahe majú tomuto účelu slúžiť.

1.2 Majetok podniku a zdroje krytia majetku

Uskutočňovanie podnikateľskej činnosti vyžaduje existenciu majetku podniku.

Majetok podniku možno charakterizovať ako súhrn vecí, peňažných prostriedkov, pohľadávok a iných majetkových hodnôt, ktoré patria podnikateľovi a slúžia mu na podnikanie, konštatujú **MAJDÚCHOVÁ - NEUMANNOVÁ (2008)**.

Podľa **postupov účtovania** sa majetok účtovnej jednotky z časového hľadiska člení na dlhodobý majetok a krátkodobý majetok. Dlhodobý majetok je majetok, ktorého doba použiteľnosti, dohodnutá doba splatnosti alebo vyrovnania iným spôsobom pri vzniku účtovného prípadu je dlhšia ako jeden rok. Krátkodobý majetok je majetok, ktorého doba použiteľnosti, dohodnutá doba splatnosti alebo vyrovnania iným spôsobom pri vzniku účtovného prípadu je najviac jeden rok.

Ako uvádza **ŠLOSÁROVÁ A KOL. (2006)** pri členení majetku sa uplatňujú viaceré hľadiská. Za najdôležitejšie považujeme tieto štyri členenia:

1. Z hľadiska spôsobu pôsobenia majetku v účtovnej jednotke, t. j. z hľadiska vzťahu k prevádzkovému cyklu (resp. z hľadiska funkcie v reprodukčnom procese podniku) sa rozlišuje:
 - a) neobežný majetok,
 - b) obežný majetok.
2. Podľa formy (charakteru) sa majetok člení na:
 - a) majetok hmotného charakteru (hmotný majetok), napr. budova, stroj, tovar a pod.,
 - b) majetok nehmotného charakteru (nehmotný majetok), napr. softvér, know-how a pod.
 - c) majetok finančného charakteru (finančný majetok), napr. cenné papiere a podiely, peňažné prostriedky a pod.,

d) pohľadávky (predstavujú právo požadovať od inej osoby plnenie; pohľadávka voči odberateľovi sa v účtovníctve označuje len „Odberatelia“).

3. Z časového hľadiska sa majetok člení na:

- a) dlhodobý,
- b) krátkodobý.

Hranicou pri členení majetku na dlhodobý a krátkodobý je jeden rok.

4. Z hľadiska likvidnosti sa majetok člení podľa stupňa likvidnosti od najlikvidnejšieho po najmenej likvidný, alebo naopak, od najmenej likvidného po najlikvidnejší.

Podľa **TUMPACHA (2004)** majetok predstavuje práva alebo iné možnosti prístupu k budúcemu ekonomickému úžitku, ktorými ekonomická jednotka disponuje v dôsledku minulých transakcií alebo udalostí.

Dlhodobý nehmotný majetok je nefinančný dlhodobý majetok, ktorý nemá hmotnú podstatu, ale možno ho jednoznačne vymedziť a podnik ho využíva na základe práva užívania alebo iných právnych nárokov.

Dlhodobý hmotný majetok – majetok, ktorý má hmotnú podstatu, napr. zariadenia a stroje.

Vklady spoločníkov do podniku predstavujú základný (vlastný) kapitál, ktorý slúži spolu s cudzím (vypožičaným) kapitálom podnikateľom (manažmentu spoločnosti) k obstaraniu majetku (hospodárskych prostriedkov) potrebných k podnikaniu. Konkrétne zloženie hospodárskych prostriedkov sa označuje ako majetok (aktívum) podniku, pôvod (zdroj); z ktorého tento majetok vznikol, sa označuje ako kapitál (finančné krytie majetku). Majetok teda vyjadruje, čo podnik vlastní, a kapitál, komu čo patrí, konštatuje **SEDLÁČEK (2004)**.

Aby podnik mohol zahájiť svoju činnosť, potrebuje k tomu mať finančné zdroje (kapitál, peniaze). Zdrojom môže byť buď vlastný kapitál alebo cudzí kapitál (dlhy, záväzky). Ak ide o výrobný podnik, premení tento kapitál na výrobné faktory. Okrem riadiacich pracovníkov (dispozitívny faktor) a výkonných pracovníkov (faktor výkonná práca) potrebuje dlhodobý hmotný i nehmotný majetok a materiál, z ktorého bude vyrábať (to sú ďalšie dva výrobné faktory), môžeme ich nazvať hospodárske prostriedky. Ich konkrétne zloženie označujeme ako majetok (majetok podniku, firmy), ich súhrnné peňažné vyjadrenie ako aktíva (jednotlivé položky ako aktívum). Majetok teda vyjadruje to, „čo podnik vlastní“, a finančné zdroje (kapitál) vyjadrujú skutočnosť, „komu to patrí“. Písomný prehľad zvyčajne vo forme účtu, na ktorého ľavej (debetnej) strane je zachytené

konkrétne zloženie majetku podniku, t.j. všetky jeho aktíva, a na pravej (kreditnej) strane všetky kapitálové zdroje (pramene), t.j. pasíva, sa nazýva súvaha (bilancia) podniku. Tento dvojaký pohľad sa nazýva bilančný princíp a rovnosť úhrnu majetku a zdrojov jeho financovania bilančná rovnica (aktíva = pasíva), popisuje **SYNEK A KOL. (2006)**.

Okrem poznania majetku podľa formy, druhov a účelu, na ktorý sa používa, je veľmi dôležité poznať odkiaľ – z akých zdrojov – sa majetok získal. Znamená to, že je veľmi dôležité poznať zdroje majetku.

Pri založení a vzniku účtovnej jednotky je potrebné v súlade s Obchodným zákonníkom vložiť časť majetku potrebného pre podnikateľskú činnosť vkladmi, či už v nepenažnej forme – budovy, stroje, materiál alebo vo forme peňažných prostriedkov. Súhrn vloženého vlastného majetku je krytý z vlastného zdroja majetku.

Pri vykonávaní podnikateľskej činnosti však často nestačí vlastný zdroj majetku. V záujme ďalšieho rozvoja a plynulého chodu podnikateľskej činnosti možno obstarat ďalší majetok, ktorý je krytý cudzími zdrojmi. Medzi takéto cudzie zdroje patria predovšetkým bankové úvery a záväzky (dlhy) voči dodávateľom (veriteľom). Súhrn takto obstaraného majetku predstavuje cudzí zdroj majetku, uvádzajú **MÁZIKOVÁ - BOUŠKOVÁ -- MATEÁŠOVÁ (2009)**.

1.3 Pohľadávky a záväzky

Podľa názoru **HARUMOVEJ (2002)** pohľadávka predstavuje nárok veriteľa na určité peňažné, prípadne vecné plnenie zo strany dlžníka. V podniku sa pohľadávky vykazujú v bilancii prevažne ako aktívne položky obežných aktív, kde sú prechodným štádiom kolobehu prostriedkov. Pohľadávka predstavuje súčasne ekonomický, účtovnícky a právny pojem.

DOBŠOVIČ (2008) uvádza, že z právneho hľadiska možno pohľadávku považovať za právo, ktoré vzniká jednému účastníkovi právneho vzťahu (veriteľovi) , požadovať určité plnenie od druhého účastníka tohto vzťahu (dlžníka), a to z určitého právneho dôvodu. Pohľadávka najčastejšie vzniká z obchodných vzťahov.

Pohľadávka by mala byť charakterizovaná ako výsledok obchodného úveru poskytnutého zákazníkovi s cieľom prejavenia dôvery v rámci korektných obchodných vzťahov. Pohľadávka ako položka obežného majetku podniku (poskytovateľa obchodného úveru) by

mala byť relatívne ľahko likvidná, tvoriaca likvidný potenciál pre splácanie jeho vlastných záväzkov.

FABOVÁ (2008) hovorí, že pohľadávky tvoria osobitnú zložku majetku účtovnej jednotky. Vznikajú vtedy, ak účtovná jednotka poskytla odberateľovi dohodnuté plnenie (napr. dodávku materiálu, výrobkov, službu), prípadne finančné prostriedky ako preddavok na neskoršiu dodávku, a tým jej vzniklo právo na vyrovnanie tejto pohľadávky.

Podľa **zákona o účtovníctve** sa záväzkom existujúca povinnosť účtovnej jednotky, ktorá vznikla z minulých udalostí, je pravdepodobné, že v budúcnosti zníži ekonomické úžitky účtovnej jednotky a dá sa spoľahlivo oceniť.

JAKUBCOVÁ - VIDOVÁ (2003) uvádzajú, že záväzky patria k cudzím zdrojom krytia majetku. Spolu s pohľadávkami sa označujú ako zúčtovacie vzťahy.

Zúčtovacie vzťahy sú kvantifikované vzťahy podniku k vonkajšiemu okoliu a vo vnútri podniku, ktoré sú predmetom účtovníctva. Zúčtovacie vzťahy sú tvorené:

- pohľadávkami, ktoré predstavujú aktíva podniku,
- záväzkami, ktoré predstavujú pasíva podniku.

Ide predovšetkým o tieto vzťahy:

- vo vzťahu k okoliu:
 - pohľadávky a záväzky z obchodného styku,
 - pohľadávky a záväzky voči zamestnancom,
 - zúčtovacie vzťahy s inštitúciami sociálneho zabezpečenia a zdravotného poistenia,
 - zúčtovacie vzťahy s finančnými orgánmi z titulu daní, poplatkov, dotácií,
 - záväzky a pohľadávky voči spoločníkom, akcionárom, členom družstva,
 - zúčtovacie vzťahy k colnici, komerčným poisťovniam, finančným inštitúciam,
 - pohľadávky z emitovaných dlhopisov,
 - zúčtovacie vzťahy z realizovaných obchodov s cennými papiermi,
 - zúčtovacie vzťahy k rôznym ďalším právnickým a fyzickým osobám;
- vo vnútri podniku:
 - odložená daňová pohľadávka a záväzok,
 - zúčtovacie vzťahy medzi jednotlivými vnútro podnikovými útvarmi,
 - zúčtovacie vzťahy medzi účastníkmi združenia.

Z účtovného hľadiska je dôležité, aby pri všetkých zúčtovacích vzťahoch bola dohodnutá alebo inak určená doba splatnosti. V obchodných vzťahoch termín platenia je vecou dohody. Dohodnutý termín platenia je potrebné uvádzať priamo vo faktúrach, zmluvách alebo iných dokladoch. Podľa dohodnutej alebo inak určenej doby splatnosti alebo vyrovnania iným spôsobom pri vzniku pohľadávky a záväzku sa v účtovníctve rozdeľujú a osobitne účtujú dlhodobé pohľadávky a záväzky a osobitne krátkodobé pohľadávky a záväzky, dodáva **CENIGOVÁ (2009)**.

Aby sa pasívum mohlo považovať za záväzok, musí podľa **ŠLOSÁROVEJ A KOL. (2006)** spĺňať súčasne tri podmienky:

1. je výsledkom minulých udalostí, t. j. muselo sa niečo udiť a výsledkom toho je určitý záväzok podniku,
2. pravdepodobne spôsobí v budúcnosti úbytok peňažných prostriedkov alebo ekvivalentov peňažných prostriedkov,
3. dá sa oceniť – vyjadriť v EUR - v súlade so zákonom o účtovníctve.

Podľa názoru **TAKÁCSA (2004)** záväzky podľa dĺžky splatnosti členíme na:

- b) krátkodobé – bankový úver, záväzky voči dodávateľom, odberateľom, zamestnancom, daňovému úradu;
- c) dlhodobé – bankový úver, záväzky voči odberateľom za prijaté preddavky, pričom všeobecné kritérium dlhodobosti 1 rok (12 mesiacov) platné v účtovníctve sa vzťahuje aj na záväzky ako cudzie zdroje (cudzie krytie) majetku.

HVOŽDAROVÁ A KOL. (2003) uvádzajú, že záväzky sa podľa podstaty (charakteru) členia takto:

- a) rezervy,
- b) záväzky z obchodných vzťahov,
- c) záväzky voči zamestnancom a orgánom/inštitúciám sociálneho zabezpečenia a zdravotného poistenia,
- d) záväzky vyplývajúce z daní a dotácií,
- e) záväzky voči spoločníkom, členom družstiev a účastníkom združenia,
- f) finančné záväzky (bankové úvery, finančné výpomoci),
- g) ostatné druhy záväzkov.

Opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky ustanovujú, že rezerva sa tvorí na základe zásady opatrnosti na riziká a straty. Rezerva je záväzok predstavujúci existujúcu povinnosť účtovnej jednotky, ktorá vznikla z minulých udalostí, je pravdepodobné, že v budúcnosti zníži ekonomický úžitok účtovnej jednotky, pričom ale

nie je známa presná výška tohto záväzku, ocení sa odhadom v sume dostatočnej na splnenie existujúcej povinnosti ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka pri zohľadnení rizík a neistôt.

BIELENÁ (2007) hovorí, že pohľadávkou sa rozumie právo veriteľa požadovať určité plnenie (napr. peniaze) od dlžníka. Povinnosť dlžníka k plneniu veriteľovi sa označuje ako záväzok (dlh). Pohľadávka a záväzok sú antonymá, t.j. slová protikladného významu. Vyjadrujú jednu obchodnú operáciu medzi dvoma osobami, a to z pozícií oboch jej účastníkov. Hodnotovo sú si rovné. Vznik pohľadávky u jedného účastníka obchodného vzťahu je vždy spojený so vznikom záväzku u druhého účastníka. Zánik pohľadávky je i zánikom záväzku. Ak dôjde k čiastočnému zániku pohľadávky, je s tým spojený i rovnako veľký čiastočný zánik záväzku. Nemôže nastať situácia, kedy by existovala pohľadávka bez súvisiaceho záväzku.

Pohľadávky sú súčasťou aktív podnikateľského subjektu, sú jeho majetkom.

Pretože pohľadávka je jedným z druhov majetku, je možné s ňou nakladať obdobne ako s ostatným majetkom. K pohľadávke je možné vytvárať opravné položky, je možné ich vyradiť z majetku, pohľadávky je možné postúpiť (predať) alebo darovať. Pohľadávka môže byť i predmetom dedenia.

BIELENÁ ďalej uvádza, že pohľadávka vzniká vždy, keď dochádza k časovému posunu medzi dodávkou nehnuteľnej alebo hnuteľnej veci, či poskytnutím služby alebo prevodom práva a úhradou za ne. Pri bezprostrednej priamej úhrade pohľadávka nevzniká. Bezprostrednou priamou úhradou sa rozumie taký spôsob úhrady, keď účastník obchodného vzťahu povinný k úhrade ju vykoná bez akéhokoľvek časového odkladu pri prevzatí veci, či služby alebo prevzatí práva. Akýkoľvek časový posun zakladá vznik pohľadávky a u druhého účastníka obchodného vzťahu vznik záväzku.

Postupy účtovania stanovujú, že dohodnutá doba splatnosti pohľadávok a záväzkov je doba dohodnutá v zmluve alebo iným spôsobom, v ktorej sa majú pohľadávky a záväzky splatiť. Podľa dohodnutej doby splatnosti sa pohľadávky a záväzky účtujú pri vzniku účtovného prípadu na príslušné syntetické účty.

Podľa názoru **ŠLOSÁRA – ŠLOSÁROVEJ (2005)** pohľadávky a záväzky z obchodného styku vznikajú pri bežných odberateľských a dodávateľských vzťahoch účtovnej jednotky. Pohľadávka voči odberateľovi predstavuje právo (nárok) účtovnej jednotky (veriteľa) požadovať od druhej osoby (dlžníka) plnenie jeho záväzku. Záväzok voči dodávateľovi predstavuje povinnosť účtovnej jednotky (dlžníka) uskutočniť plnenie svojho záväzku voči druhej osobe (veriteľovi). Pohľadávka voči odberateľovi a záväzok

voči dodávateľovi vznikajú zvyčajne v bezhotovostnom platobnom styku. Pohľadávka z obchodného styku zaniká obvykle inkasom. Závazok z obchodného styku zaniká obvykle úhradou. Pohľadávky a záväzky z obchodných vzťahov sa môžu vyrovnáť aj zmenkou.

Pohľadávky podľa **SAXUNOVEJ (2008)** predstavujú hodnotu, ktorú dlžia zákazníci účtovnej jednotke. Sú to nároky účtovnej jednotky voči zákazníkom a iným subjektom na výplatu peňazí, dodanie tovaru alebo poskytnutie služby. Považujú sa za krátkodobý alebo dlhodobý nehmotný majetok.

Od krátkodobých pohľadávok sa očakáva, že sa zinkasujú v priebehu jedného roka alebo v priebehu hospodárskeho cyklu, ktorýkoľvek z nich je dlhší. Všetky ostatné sú klasifikované ako dlhodobé pohľadávky. Odhadované percento nevyhľaditeľných pohľadávok alebo použitých ako preddavok sa musí zverejniť v poznámkach k finančným výkazom. Odporúča sa viesť analytickú evidenciu podľa odberateľov, resp. dlžníkov. Primárne sa pohľadávky oceňujú v obstarávacej cene alebo menovitej hodnote. Následne ich treba preceniť na reálnu hodnotu alebo čistú realizovateľnú hodnotu.

Záväzky sú podľa IAS/IFRS definované ako súčasná povinnosť podniku, ktorá je dôsledkom minulej udalosti a k jej vysporiadaniu bude podnik v budúcnosti nútený čerpať zdroje, z ktorých by mu inak plynul ekonomický prínos, uvádza **HINKE (2007)**.

Podľa **KOVANICOVEJ (2005)** pohľadávky predstavujú nároky na spoločnosti voči iným subjektom prostredníctvom peňažných prostriedkov, dodávky tovaru alebo poskytnutia služby. Vznik pohľadávky tak možno považovať za predaj na úver, kde dodávateľská spoločnosť za dodanie tovaru alebo služieb očakáva peňažnú sumu.

SOUKUPOVÁ A KOL. (2008) hovorí, že pohľadávky sa ku dňu vzniku oceňujú menovitou hodnotou. Pri odplatnom nadobudnutí alebo pri pohľadávkach nadobudnutých vkladom do základného imania sa pri ich oceňovaní použije obstarávacia cena.

Ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, sa na ocenenie dlhodobých pohľadávok použije súčasnú hodnotu.

Ako tvrdí **JURÍKOVÁ (2002)**, pohľadávky sú významná súčasť majetku podniku. Ich celková výška a štruktúra majú v skutočnosti výrazný vplyv na zabezpečenie a udržanie platobnej schopnosti podniku.

Pohľadávky sa vo všeobecnosti považujú za ekonomický ukazovateľ charakterizujúci dynamiku kolobehu majetku podniku pri zmene jeho vlastníctva, ako aj vzťahov vyplývajúcich zo zmien foriem majetku, z vykazovania a úhrady straty ako možného výsledku podnikateľskej činnosti podniku v trhovej ekonomike.

Na inom mieste **JURÍKOVÁ** uvádza, že pri vykonávaní podnikateľskej činnosti vznikajú bežne podniku aj také povinnosti, ktoré bude musieť v budúcnosti finančne, resp. iným spôsobom vysporiadať. V účtovníckej terminológii sa pre ne používa označenie „záväzky“.

Záväzky tvoria spravidla významnú súčasť cudzích zdrojov podniku. Z hľadiska zabezpečenia finančnej stability je preto žiaduce venovať im patričnú pozornosť. Ich výška a optimálna štruktúra sú dôležité predpoklady na udržanie plynulej prevádzky podniku v súčasnosti aj v budúcnosti.

ACSOVÁ (2008) konštatuje, že výška záväzkov je nositeľom informácie o zadĺženosti účtovnej jednotky. Ich správna evidencia je východiskom pre hodnotenie finančnej situácie podnikateľa. Rozhodovanie o prefinancovaní podnikateľa je často podmienené práve údajom týkajúcim sa výšky záväzkov a ich pomerom voči majetku účtovnej jednotky. Záväzky sa v účtovnej závierke premietajú ako položka znižujúca majetok.

Ako uvádzajú **SZÁSZOVÁ – SZÁSZ (2008)** z pohľadu účtovníctva sú pohľadávky a záväzky dôležité ekonomické ukazovatele, ktoré vplyvajú na úroveň peňažných tokov v samotnej účtovnej jednotke. Ich zmeny počas účtovného obdobia majú význam z hľadiska zabezpečenia patričnej úrovne likvidity a platobnej schopnosti. Osobitnú pozornosť je dôležité venovať práve pohľadávkam a záväzkom primárne ocenených v cudzej mene, pretože ich veľkosť vo vzťahu k celkovej sume pohľadávok a záväzkov môže ovplyvniť samotnú solventnosť, ako aj celkovú finančnú situáciu účtovnej jednotky.

Podľa **LAZARA (2002)** konečným účelom každého zabezpečenia pohľadávky je jej uspokojenie, čo sa prejavuje v tom, že ak dlžník nesplní svoju pohľadávku včas a riadne, dostáva sa nielen do omeškania so všetkými pre neho nepriaznivými sankčnými dôsledkami, ale súčasne vzniká právna možnosť v prípade, že ide o zabezpečenú pohľadávku, aby veriteľ spustil uhradzovací mechanizmus príslušného zabezpečovacieho prostriedku, ktorý najčastejšie speňažením predmetu zabezpečenia vedie urýchlene a efektívne k dosiahnutiu uvedeného cieľa. Ak sa uspokojenie nedosiahne dobrovoľným spôsobom z vôle dlžníka, prípadne tretej osoby, ktorá do tohto vzťahu na strane dlžníka vstúpila, dochádza k uspokojeniu veriteľa proti vôli dlžníka.

1 Cieľ práce

Vznik pohľadávok a záväzkov nerozlučne patrí k podnikaniu. Vyplývajú z peňažných vzťahov vo vnútri podniku i k vonkajšiemu prostrediu.

Úspešnosť inkasovania pohľadávok a uhrádzania záväzkov patrí medzi kľúčové parametre úspechu v podnikaní, ktoré môžu rozhodnúť o prežití alebo zániku podniku. Určujú totiž likviditu podniku, vytvárajú jeho bonitu a majú výrazný vplyv na jeho hodnotu.

Hlavným cieľom bakalárskej práce je na základe údajov získaných z vybraného podniku analyzovať pohľadávky a záväzky tohto podniku a sledovať ich vývoj od vzniku podniku, t.j. za obdobie rokov 2007 – 2009.

K naplneniu hlavného cieľa slúžia čiastkové ciele:

- štúdium a spracovanie odbornej domácej i zahraničnej literatúry obsahovo súvisiacej s témou bakalárskej práce,
- charakteristika vybraného podniku,
- teoretické vymedzenie pohľadávok a záväzkov a ich štruktúra podľa vykazovania v súvahe,
- identifikovanie konkrétnych pohľadávok a záväzkov vo vybranom podniku z hľadiska štruktúry a ich zobrazenie pomocou tabuliek a grafov,
- syntéza dielčích poznatkov a výsledkov,
- návrhy a odporúčania na zdokonalenie sledovania pohľadávok a záväzkov.

3 Metodika práce a metody skúmania

Objektom skúmania pohľadávok a záväzkov bol vybraný podnik, zaoberajúci sa výrobou a predajom polystyrénu. Vedenie tohto podniku nesúhlasilo so zverejnením obchodného mena a sídla.

Informácie pre vypracovanie bakalárskej práce boli čerpané z podkladových materiálov poskytnutých vybraným podnikom, a to interné informácie z účtovných kníh a zdrojov, ktoré sú súčasťou účtovnej závierky, teda z hlavnej knihy, súvahy a poznámok. Ostatné potrebné informácie poskytla hlavná účtovníčka podniku.

Pre splnenie stanovených cieľov boli použité adekvátne metódy spracovania:

- metóda selekcie,
- metóda tabuľkového a grafického zobrazenia,
- metóda komparácie (porovnávania),
- matematicko – štatistické metódy,
- metóda hodnotenia a kontroly.
- metóda riadeného rozhovoru.

Bakalárska práca je upravená do siedmych kapitol a niektoré z nich sú z dôvodu prehľadnosti rozčlenené na podkapitoly.

V kapitole Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky sú uvedené dostupné informácie a poznatky týkajúce sa témy bakalárskej práce, t.j. podniku, majetku a zdrojov krytia, pohľadávok a záväzkov. Podľa týchto oblastí je táto kapitola rozčlenená na tri podkapitoly. Zdrojom pre spracovanie boli aktuálne publikované práce domácich a zahraničných autorov. V tejto časti bola použitá metóda selekcie pri výbere literárnych zdrojov. Následne bolo možné určiť Cieľ práce.

Pre splnenie hlavného cieľa a dielčích cieľov bola vypracovaná kapitola 4 Výsledky práce, ktorá je rozčlenená na nasledovné podkapitoly:

4.1 Charakteristika vybraného podniku – táto časť opisuje základnú charakteristiku analyzovaného podniku, t.j. jeho vznik, počet zamestnancov, organizačnú štruktúru, predmet činnosti, cieľ podniku a ostatné základné údaje.

4.2 Analýza pohľadávok vo vybranom podniku – obsahuje analýzu pohľadávok vybraného podniku z hľadiska štruktúry podľa vykazovania v súvahe, ich vývoj od vzniku podniku, t.j. za roky 2007 – 2009 a porovnanie v každom roku. Vzhľadom na to, že Slovenská republika od 1.1. 2009 prijala jednotnú menu euro a údaje za roky 2007 a 2008 podnik

evidoval v slovenských korunách, prepočítali sme tieto údaje konverzným kurzom 1 EUR = 30,126 SKK, aby údaje v tabuľkách a grafoch vo všetkých rokoch boli kompatibilné. V tejto časti bakalárskej práce sme použili metódu tabuľkového a grafického zobrazenia, metódu komparácie, matematicko – štatistické metódy a metódu riadeného rozhovoru. Táto kapitola je rozdelená na ďalšie dve podkapitoly, v ktorých sme sa venovali podrobnejšej analýze dlhodobých a krátkodobých záväzkov s použitím rovnakých metód ako v tejto časti.

4.3 Analýza záväzkov vo vybranom podniku – v tejto časti sme rovnakým spôsobom ako pohľadávky v kapitole 4.2 analyzovali záväzky vybraného podniku. Táto časť je tiež rozdelená na dve podkapitoly, v ktorých sú podrobnejšie spracované dlhodobé a krátkodobé záväzky. Vo všetkých troch častiach sú použité rovnaké metódy ako pri analýze pohľadávok.

V závere sú zhrnuté dosiahnuté výsledky práce vo vzťahu k stanoveným cieľom, definované silné a slabé stránky analyzovaného podniku a formulované možné návrhy a odporúčania v oblasti riadenia pohľadávok a záväzkov. V tejto časti sme použili metódu hodnotenia a kontroly.

Po závere práce nasleduje Zoznam použitej literatúry a práca je ukončená Prílohami.

4 Vlastná práca

4.1 Charakteristika vybraného podniku

Vybraný podnik, ktorý nesúhlasil so zverejnením obchodného meno a sídla, si pri svojom založení ako právnu formu podnikania zvolil kapitálovú obchodnú spoločnosť – spoločnosť s ručením obmedzeným. Ide o mladú a dynamicky sa rozvíjajúcu spoločnosť, ktorá vznikla začiatkom roku 2007. S počtom zamestnancov 28 sa veľkosťou zaraďuje medzi stredné podniky. Vo veľmi krátkom čase si dokázala nájsť stabilné miesto na trhu s tepelnoizolačnými materiálmi a to najmä vďaka skúsenostiam, najmodernejšej technológii, vysokej kvalite, pohotovému servisu, ktorý zahŕňa poradenstvo, promptnú realizáciu objednávok a v neposlednom rade aj vďaka prijateľnej cene. Aj preto možno jej polystyrén nájsť okrem Slovenska aj v krajinách ako napr.: Česká republika, Maďarsko, Rakúsko, Nemecko.

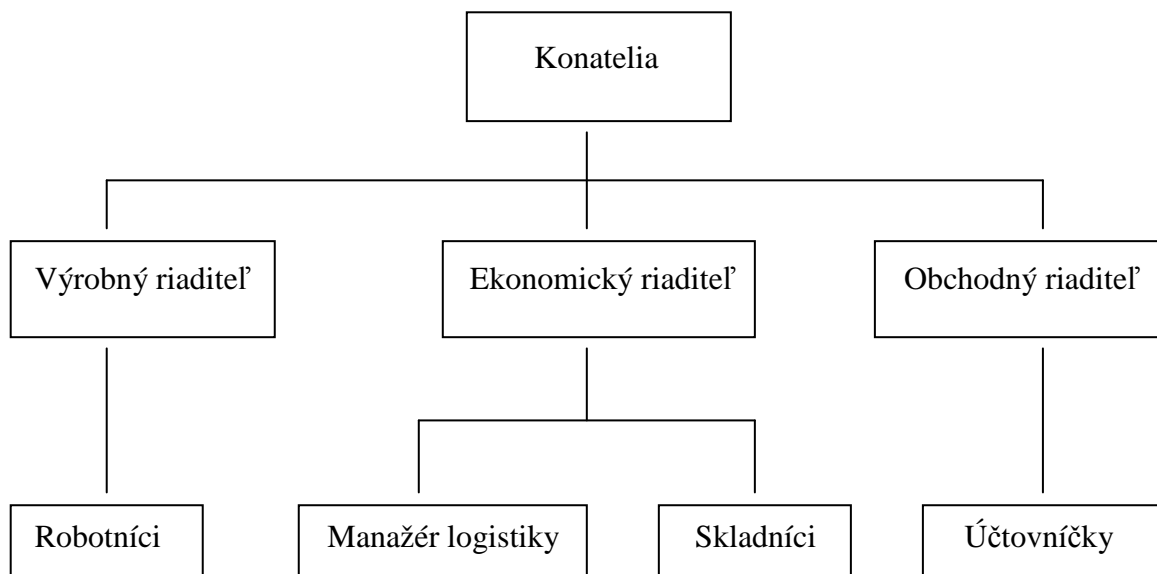
Výrobný program tejto spoločnosti zahŕňa široký sortiment polystyrénových dosiek, určených na rôzne druhy tepelných izolácií - "od podlahy až po strechu".

Predmetom hospodárskej činnosti spoločnosti je:

- výroba a predaj výrobkov z plastu,
- kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) v rozsahu voľných živností,
- kúpa tovaru na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod) v rozsahu voľných živností,
- sprostredkovanie obchodu v rozsahu voľnej živnosti,
- podnikateľské poradenstvo v oblasti obchodu, výroby a služieb v rozsahu voľných živností.

Cieľom spoločnosti je neustále zdokonaľovanie kvality svojich produktov, služieb a vzťahov so zákazníkmi. Nie je ľahostajná ani k otázke životného prostredia a preto pomáha pri neustále stúpajúcich nákladoch na energie hľadať ekologické a ekonomicky efektívne riešenie zatepl'ovania.

Štatutárnym orgánom tohto podniku sú traja konatelia, ktorých pomer základnom imaní a hlasovacích práva je 80:10:10.

Obr. 1

Organizačná štruktúra vybraného podniku

4.2 Analýza pohľadávok vo vybranom podniku

Pohľadávky predstavujú nárok veriteľa na určité peňažné, prípadne vecné plnenie zo strany dlžníka.

Pohľadávky sa v súvahe vykazujú ako dlhodobé alebo krátkodobé podľa zostatkovej doby ich splatnosti, t.j. rozdielu medzi dohodnutou dobou splatnosti a dňom, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Časť dlhohodobej pohľadávky, ktorej splatnosť nie je dlhšia ako jeden rok odo dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, sa vykazuje v súvahe ako krátkodobá pohľadávka.

Tab. 1

**Vývoj celkových pohľadávok a pohľadávok do lehoty a po lehote splatnosti za roky
2007 – 2009 v EUR**

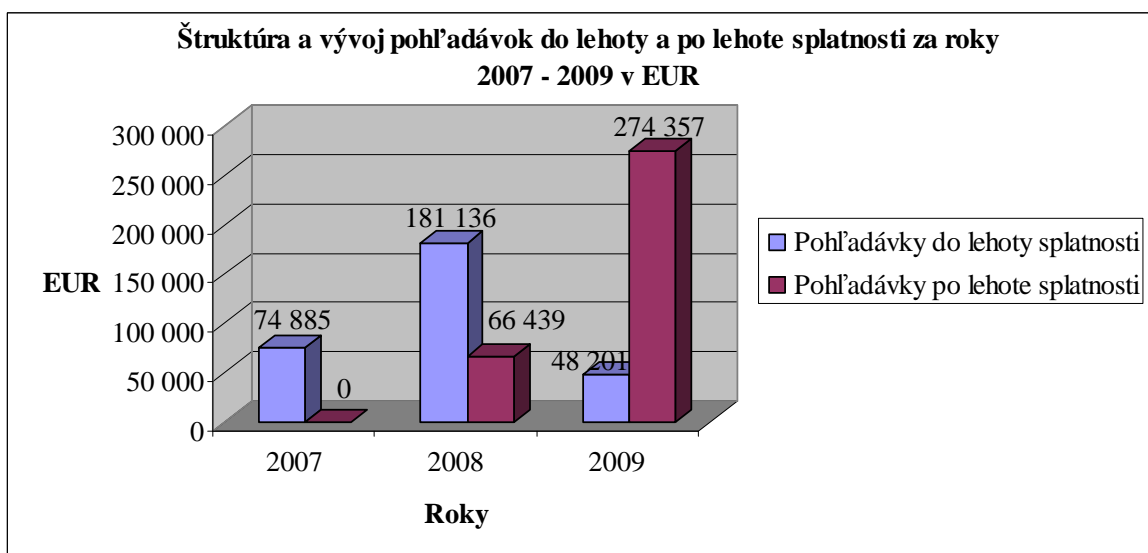
Pohľadávky	2007	2008		2009		Index		
	v EUR	v EUR	v %	v EUR	v %	08/07	09/08	09/07
Pohľadávky celkom	74 885	250 049	100	322 558	100	3,34	1,29	4,31
Pohľadávky do lehoty splatnosti	74 885	151 136	72	48 201	15	2,42	0,27	0,64
Pohľadávky po lehote splatnosti	0	66 439	28	274 357	85	-	3,98	-

Zdroj: Poznámky k účtovnej závierke vybraného podniku, vlastné výpočty

V prvom roku 2007 vybraný podnik vykazoval celkové pohľadávky vo výške 74 885,- EUR. Všetky boli do lehoty splatnosti, to znamená, že všetci odberatelia boli platobne schopní, čo je pre začínajúci podnik priaznivý jav.

V druhom roku 2008 sa celkový objem pohľadávok zvýšil na 250 049,- EUR. V porovnaní s prvým rokom nám index rastu ukazuje hodnotu 3,34, čo znamená, že pohľadávky vzrástli viac ako 3-násobne. Príčinou tohto rastu bolo najmä zvýšenie počtu odberateľov, to znamená, že podnik sa stal viac známy na trhu a odberatelia začali prejavovať väčší záujem o jeho výrobky. Z celkovej sumy záväzkov 72 % tvorili záväzky do lehoty splatnosti. V porovnaní s prvým rokom zaznamenali takmer 2,5 – násobný rast, čo predstavuje pozitívny vývoj. V tomto roku však podnik evidoval aj pohľadávky po lehote splatnosti – tzv. pochybné pohľadávky vo výške 28 %. Napriek zvýšenému počtu odberateľov sa medzi nimi objavili už aj takí, ktorí nesplatili svoje záväzky včas, t.j. do lehoty splatnosti, ale aj takí, u ktorých vzniklo riziko, že svoje záväzky čiastočne alebo až úplne neuhradia.

V treťom roku 2009 pohľadávky opäť vzrástli, a to na sumu 322 558,- EUR. Index vyjadruje, že v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástli o 29 %. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že ide o pozitívny vývoj, ale pri analýze splatnosti pohľadávok sme zistili, že až 85 % z nich tvoria pohľadávky po lehote splatnosti. Podnik síce aj v tomto roku získal ďalších odberateľov, ale opäť boli medzi nimi takí, ktorí uhradili svoje záväzky buď po lehote splatnosti alebo ich neuhradili vôbec. Taktiež sa zhoršila aj platobná schopnosť niektorých dovtedajších odberateľov. Pohľadávky do lehoty splatnosti v tomto roku tvorili len 15 % z celkového objemu pohľadávok, čo je veľmi negatívny jav.

Obr. 2

**Štruktúra a vývoj pohľadávok do lehoty a po lehote splatnosti za roky 2007 – 2009
v EUR**

Ako vidieť z grafu, vývoj pohľadávok si za celé sledované obdobie udržal rastúci trend. Za pozitívny vývoj to však môžeme pokladať len za obdobie prvých dvoch rokov, pretože v treťom roku výrazne vzrástli pohľadávky po lehote splatnosti, čo je pre podnik nepriaznivé, pretože prichádza o peňažné prostriedky, ktorými následne uhradza svoje záväzky.

4.2.1 Dlhodobé pohľadávky

Dlhodobé pohľadávky sú pohľadávky s dohodnutou dobou splatnosti nad 1 rok. Podnik ich môže nadobudnúť z obchodného styku; voči spoločníkom, členom a združeniu; iným spôsobom – napr. voči zamestnancom, z predaja podniku, z vydaných dlhopisov atď. alebo mu môže vzniknúť odložená daňová pohľadávka.

Tab. 2

Štruktúra a vývoj dlhodobých pohľadávok za roky 2007 – 2009 v EUR

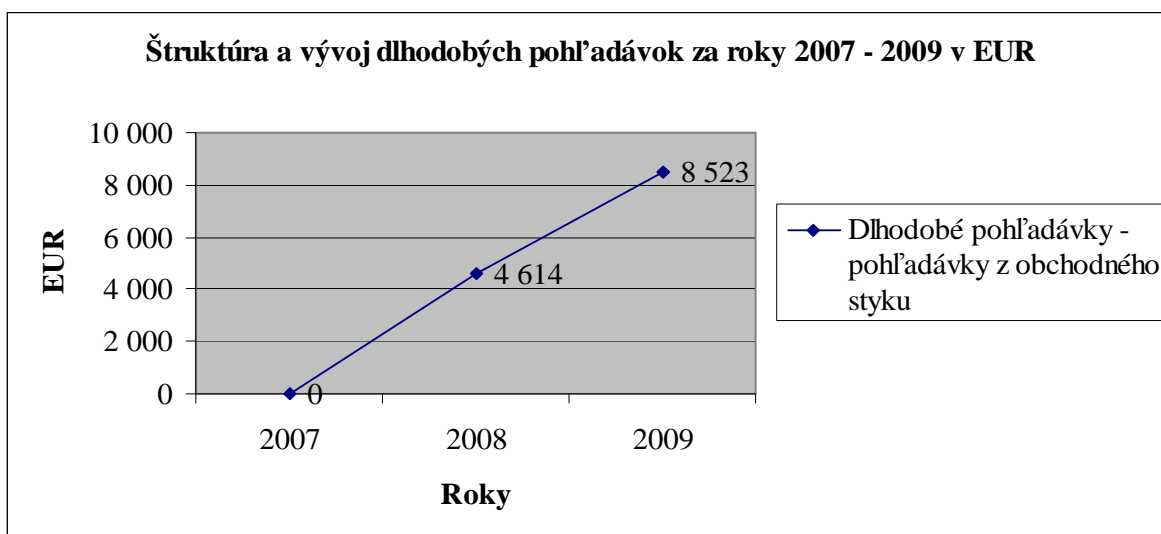
Súvahové položky	Suma v EUR			Index
	2007	2008	2009	09/08
Dlhodobé pohľadávky súčet	0	4 614	8 523	1,85
Pohľadávky z obchodného styku	0	4 614	8 523	1,85

Zdroj: Súvaha vybraného podniku, vlastné výpočty

Vzhľadom na to, že dlhodobé pohľadávky sú pohľadávky s dohodnutou dobou splatnosti nad 1 rok a vybraný podnik vznikol koncom januára 2007, to znamená, že ku koncu roka 2007 nemal celý rok, tak nemohol za toto obdobie vykazovať dlhodobé pohľadávky.

V druhom roku 2008 podnik už nadobudol aj dlhodobé pohľadávky, konkrétne pohľadávky z obchodného styku, a to voči tuzemským a zahraničným odberateľom v celkovej výške 4 614,- EUR.

V treťom roku 2009 sa štruktúra dlhodobých pohľadávok nezmenila. Objem pohľadávok z obchodného styku vzrástol na 8 523,- EUR, na čo poukazuje aj index rastu, ktorý je 1,85, to znamená, že oproti roku 2008 pohľadávky z obchodného styku vzrástli o 85 %. Príčinou tohto rastu bolo zvýšenie počtu odberateľov, čo možno považovať za pozitívny vývoj, keďže podnik na trhu existuje ešte len tri roky.

Obr. 3

Štruktúra a vývoj dlhodobých pohľadávok za roky 2007 – 2009 v EUR

Z grafu vidieť, že dlhodobé pohľadávky mali za celé sledované obdobie rastúcu tendenciu, čo predstavuje pozitívny vývoj, pretože podnik sa uchytil na trhu a získaval čoraz viac odberateľov.

4.2.2 Krátkodobé pohľadávky

Krátkodobé pohľadávky sú pohľadávky s dohodnutou dobou splatnosti najviac 1 rok. Krátkodobé pohľadávky môže podnik nadobudnúť z obchodného styku; voči spoločníkom, členom a združeniu; iným spôsobom; ale aj zo sociálneho poistenia alebo daňové pohľadávky a dotácie.

Tab. 3

Štruktúra a vývoj krátkodobých pohľadávok za roky 2007 – 2009 v EUR

Súvahové položky netto	2007	2008		2009		Index		
	v EUR	v EUR	v %	v EUR	v %	08/07	09/08	09/07
Krátkodobé pohľadávky súčet	74 885	245 435	100	314 035	100	3,28	1,28	4,19
Pohľadávky z obchodného styku	74 885	214 034	87,21	314 002	99,99	2,86	1,47	4,19
Daňové pohľadávky a dotácie	0	31 401	12,79	33	0,01	-	0,001	-

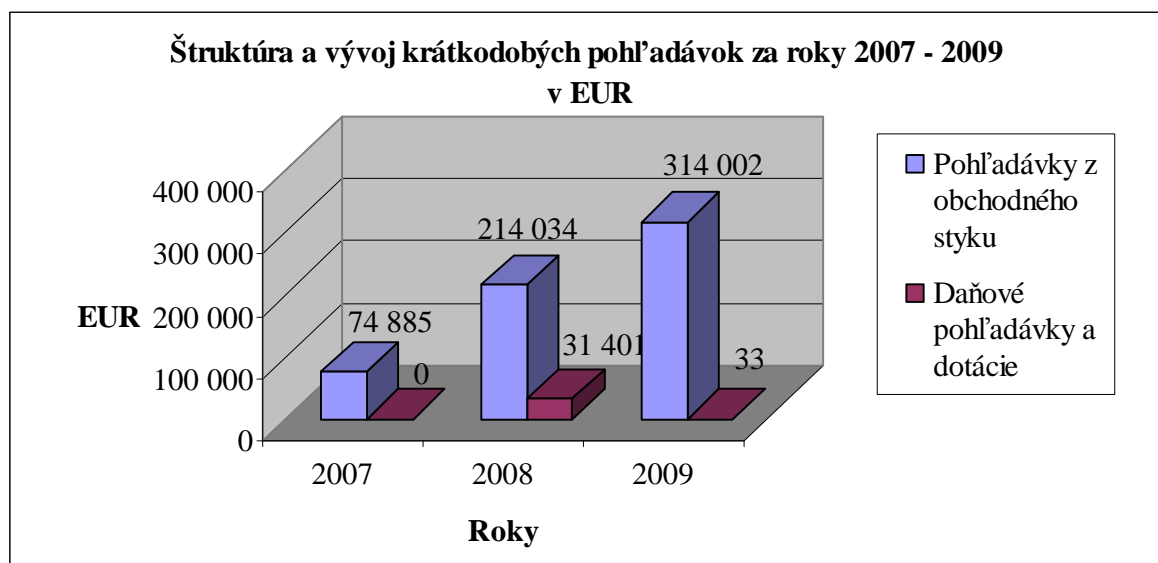
Zdroj: Súvaha vybraného podniku, vlastné výpočty

V prvom roku 2007 vybranému podniku vznikli krátkodobé pohľadávky v celkovej výške 74 885,- EUR. Predstavovali ich len pohľadávky z obchodného styku, a to pohľadávky voči tuzemským a zahraničným odberateľom.

V druhom roku 2008 krátkodobé pohľadávky vzrástli na 245 435,- EUR, t.j. viac ako 3-násobne. Tento rast vznikol v dôsledku zvýšenia počtu odberateľov, ale aj zvýšením

objemu predaja, čo je pre podnik veľmi pozitívny jav. V tomto roku podniku vznikli okrem pohľadávok z obchodného styku aj daňové pohľadávky a dotácie, a to z dôvodu vzniku nadmerného odpočtu t.j. prevýšenia dane z pridanej hodnoty uplatnenej k cenám prijatých tovarov a služieb (daň na vstupe) nad daňou, ktorú bol podnik (platiteľ dane) povinný platiť s dodaním tovarov a služieb (daň na výstupe). Najväčší podiel na krátkodobých pohľadávkach mali pohľadávky z obchodného styku, t.j. 87,21 %, ktoré oproti predchádzajúcemu roku vzrástli takmer 3-násobne. Daňové pohľadávky a dotácie tvorili 12,79 %.

V treťom roku 2009 krátkodobé pohľadávky opäť vzrástli, a to na 314 305,- EUR. Index rastu zaznamenal rast oproti predchádzajúcemu roku o 28 %. Z celkového objemu krátkodobých pohľadávok 99,99 % tvorili pohľadávky z obchodného styku a zvyšných 0,01 % daňové pohľadávky a dotácie. Pohľadávky z obchodného styku vzrástli oproti roku 2008 o 47 %, naopak daňové pohľadávky a dotácie klesli oproti predchádzajúcemu roku takmer o 100 %, pretože daňový úrad uhradil podniku nadmerný odpočet z predchádzajúceho roka.

Obr. 4

Štruktúra a vývoj krátkodobých pohľadávok za roky 2007 – 2009 v EUR

Graf zobrazuje rastúci trend krátkodobých pohľadávok za celé sledované obdobie. Podniku každoročne pribúdali noví odberatelia a tiež sa zvyšoval objem predaja. Celkovo

za celé obdobie krátkodobé pohľadávky vzrástli viac ako 4-násobne, čo predstavuje pozitívny vývoj.

4.3 Analýza záväzkov vo vybranom podniku

Záväzky predstavujú povinnosť účtovnej jednotky (dlžníka) uskutočniť plnenie svojho záväzku voči druhej osobe (veriteľovi).

Záväzky, podobne ako pohľadávky, sa v súvahe vykazujú ako dlhodobé alebo krátkodobé podľa zostatkovej doby ich splatnosti, t.j. rozdielu medzi dohodnutou dobou splatnosti a dňom, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Časť dlhodobého záväzku, ktorého splatnosť nie je dlhšia ako jeden rok odo dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, sa vykazuje v súvahe ako krátkodobý záväzok.

Rezervy sú záväzky s neurčitým časovým vymedzením alebo výškou. Tvoria sa na základe zásady opatrnosti na riziká a straty, a to vždy na konkrétny účel. Rezervy sa účtujú vtedy, keď je hodnota záväzkov v účtovníctve nižšia, ako je ich hodnota po zohľadnení predpokladaných rizík a strát. Rezerva sa môže použiť len na účel, na ktorý bola vytvorená, a len do výšky, v akej bola vytvorená.

Úvery predstavujú pôžičky, ktoré podnikateľským subjektom poskytla banka na krytie obchodného majetku.

Tab. 4

Vývoj a štruktúra záväzkov za roky 2007 – 2009 v EUR

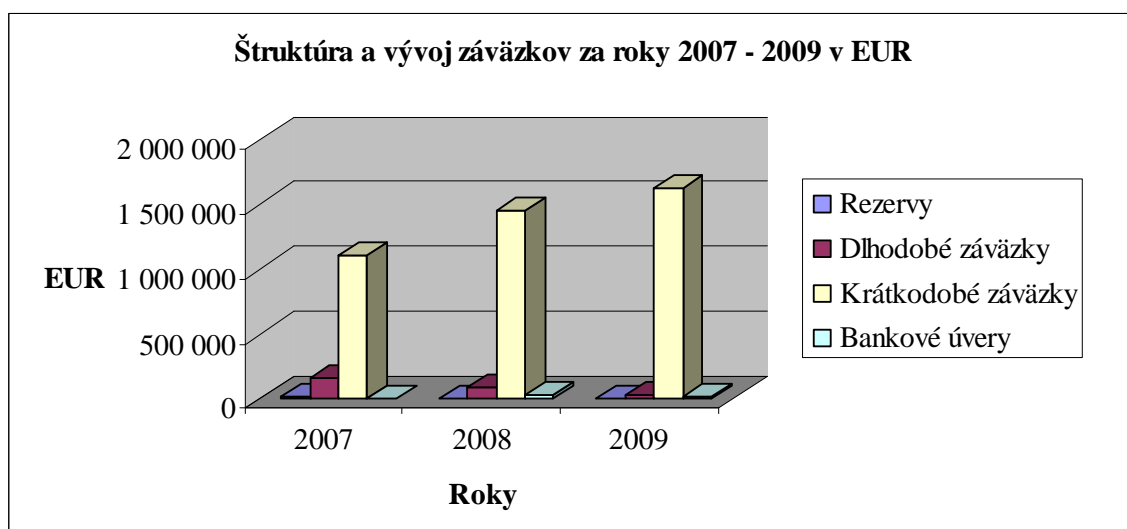
Súvahové položky	2007		2008		2009		Index		
	EUR	v %	EUR	v %	EUR	v %	08/07	09/08	09/07
Záväzky súčet	1 283 073	100	1 596 279	100	1 682 776	100	1,24	1,05	1,31
Rezervy	12 249	0,95	9 527	0,60	9 258	0,55	0,78	0,97	0,76
Dlhodobé záväzky	161 255	12,57	94 254	5,91	32 388	1,92	0,58	0,34	0,20
Krátkodobé záväzky	1 109 569	86,48	1 457 213	91,29	1 618 109	96,16	1,31	1,11	1,46
Bankové úvery	0	0	35 285	2,21	23 021	1,37	-	0,65	-

Zdroj: Súvaha vybraného podniku, vlastné výpočty

V prvom roku 2007 celkové záväzky vybraného podniku predstavovali 1 283 073,- EUR. Najviac sa na nich podieľali krátkodobé záväzky, a to vo výške 86,48 %. Podniku vznikli aj dlhodobé záväzky vo výške 161 256,- EUR, čo predstavuje 12,57 % z celkových záväzkov. Zvyšných 0,95 % tvorili rezervy vo výške 12 249,- EUR. Podnik tvoril len krátkodobé rezervy, a to na nevyčerpané dovolenky.

V druhom roku 2008 objem záväzkov vzrástol na 1 596 329,- EUR. Index rastu vyjadruje rast oproti prvému roku o 24 %. V tomto roku najväčší podiel na záväzkoch mali opäť krátkodobé záväzky, t.j. 91,29 %. Index rastu zaznamenal ich rast oproti prvému roku o 31 %. Ďalej mali na záväzkoch podiel dlhodobé záväzky vo výške 5,91 %, ktoré oproti predchádzajúcemu roku klesli o 48 %. Podrobnejšia analýza dlhodobých a krátkodobých záväzkov je spracovaná v samostatných podkapitolách 4.3.1 a 4.3.2. na str. 27 – 32. 0,6 % záväzkov tvorili rezervy, ktoré klesli oproti roku 2008 o 22 %, to znamená, že zamestnanci vyčerпали nevyčerpané dovolenky z minulého roka, teda rezerva sa v priebehu roka zrušila, ale opäť nevyčerпали celú dovolenku za bežné obdobie, teda ku koncu roka podnik rezervu opäť vytvoril. V tomto roku podnik čerpal aj bankový úver na nákup úžitkového automobilu vo výške 35 285,- EUR, čo predstavuje 2,21 % - tný podiel na celkových záväzkoch.

V treťom roku 2009 sa tiež záväzky zvýšili, a to na 1 682 776,- EUR, čo predstavuje nárast o 5 % oproti roku 2008. Najväčší podiel tvorili krátkodobé záväzky vo výške 96,16 %, potom dlhodobé záväzky vo výške 1,92 %, bankové úvery 1,37 % a zvyšných 0,55 % rezervy. V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2008 krátkodobé záväzky vzrástli o 11 %, dlhodobé záväzky klesli o 66 %, bankové úvery klesli o 35 %, pretože podnik splatil časť úveru a rezervy klesli o 3 %, a to z rovnakého dôvodu ako v roku 2008.

Obr. 5

Štruktúra a vývoj záväzkov za roky 2007 -2009 v EUR

Graf zobrazuje rastúci trend záväzkov za celé sledované obdobie. Záväzky za celé obdobie vzrástli o 31 %. Pri analýze štruktúry záväzkov sme však zistili, že rast zaznamenali len krátkodobé záväzky, a to vo výške 46 %, ostatné záväzky mali klesajúci trend. Dlhodobé záväzky klesli o 80 %, rezervy o 24 % a bankové úvery o 35 %.

Tab. 5

Záväzky do lehoty a po lehote splatnosti za roky 2007 – 2009 v EUR

	2007	2008		2009		Index		
	V EUR	v EUR	v %	v EUR	v %	08/07	09/08	09/07
Záväzky celkom	1 283 073	1 596 279	100	1 682 776	100	1,24	1,05	1,31
Záväzky do lehoty splatnosti	1 283 073	1 352 033	85	1 399 318	83	1,05	1,03	1,09
Záväzky po lehote splatnosti	0	244 246	15	283 458	17	-	1,16	-

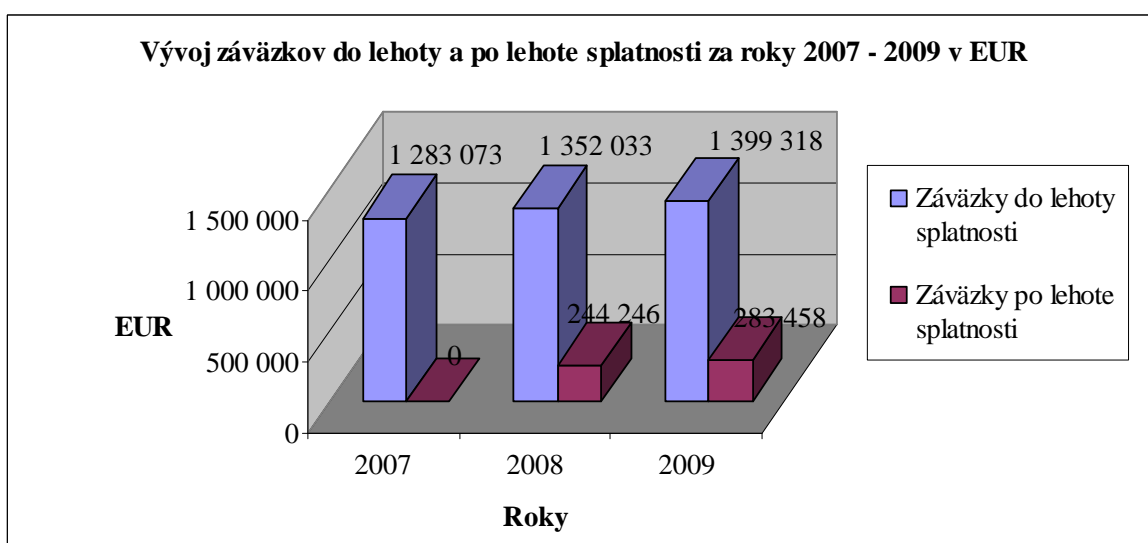
Zdroj: Poznámky k účtovnej závierke vybraného podniku, vlastné výpočty

V prvom roku 2007 všetky záväzky vybraného podniku, t.j. 1 283 144,- EUR, boli do lehoty splatnosti, čo predstavuje pozitívny jav, pretože podnik disponoval dostatkom peňažných prostriedkov, a tak svoje záväzky mohol včas uhradiť.

V druhom roku 2008 podnik evidoval aj záväzky po lehote splatnosti, pretože ku koncu tohto roka nedisponoval dostatkom peňažným prostriedkov, pretože mu všetci

odberatelia neuhradili včas pohľadávky, a tak nemohol včas uhradiť všetky svoje záväzky. Pri uhrádzaní záväzkov uprednostnil záväzky podľa dôležitosti, ako napr. mzdy zamestnancov, odvody do poisťovní, daňové záväzky, úhrady za energie, suroviny a pod. a ostatné uhradil po lehote splatnosti. Objem týchto záväzkov bol vo výške 244 246,- EUR, čo predstavuje 15 % z celkového objemu záväzkov. Záväzky do lehoty splatnosti tvorili 85 % z celkových záväzkov.

V treťom roku 2009 podnik vykazoval opäť aj záväzky po lehote splatnosti, a to vo výške 283 458,- EUR, čo predstavuje 17 % - tný podiel na celkových záväzkoch. V porovnaní z predchádzajúcim rokom vzrástli o 16 %.

Obr. 6

Vývoj záväzkov do lehoty a po lehote splatnosti za roky 2007 – 2009 v EUR

Z grafu je vidieť, že záväzky do lehoty aj po lehote splatnosti mali za celé sledované obdobie rastúcu tendenciu. Z pohľadu záväzkov do lehoty splatnosti je to pozitívny jav, ale z pohľadu záväzkov po lehote splatnosti to možno považovať za negatívny jav.

4.3.1 Dlhodobé záväzky

Dlhodobé záväzky sú záväzky s dohodnutou dobou splatnosti viac ako 1 rok. Podniku môžu vzniknúť z obchodného styku, nevyfakturované dodávky, dlhodobé prijaté preddavky, dlhodobé zmenky na úhradu, vydané dlhopisy, záväzky zo sociálneho fondu, ostatné dlhodobé záväzky alebo odložený daňový záväzok.

Tab. 6

Štruktúra a vývoj dlhodobých záväzkov za roky 2007 – 2009 v EUR

Súvahové položky	2007		2008		2009		Index		
	v EUR	v %	v EUR	v %	v EUR	v %	08/07	09/08	09/07
Dlhodobé záväzky súčet	161 255	100	94 254	100	32 388	100	0,58	0,34	0,20
Záväzky zo sociálneho fondu	564	0,35	1 842	1,95	3 290	10,16	3,27	1,79	5,83
Ostatné dlhodobé záväzky	160 691	99,65	92 412	98,05	29 098	89,84	0,58	0,31	0,18

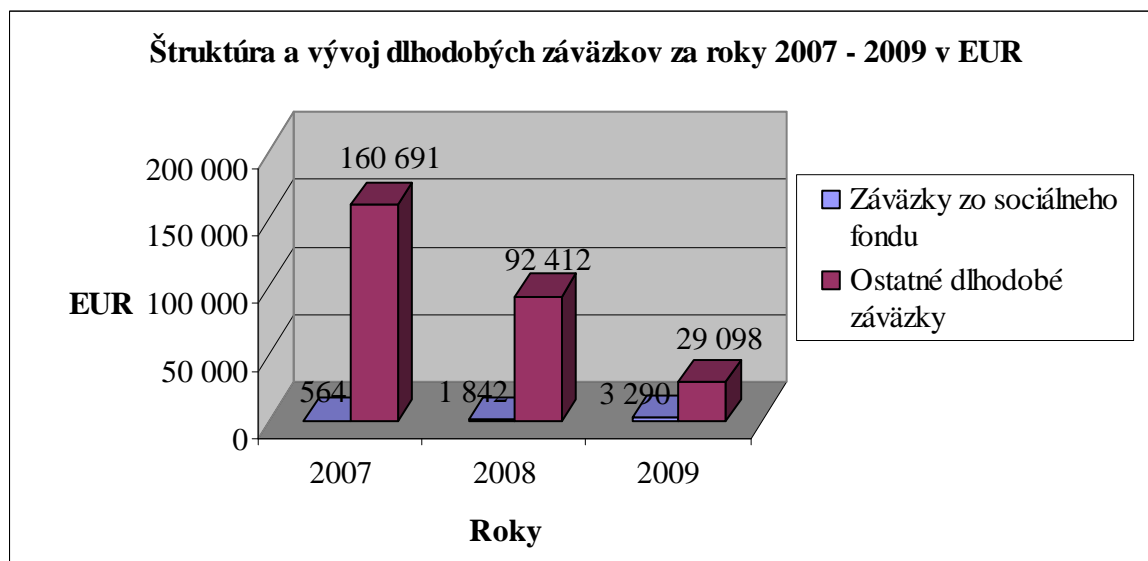
Zdroj: Súvaha vybraného podniku, vlastné výpočty

V prvom roku 2007 vybraný podnik vykazoval dlhodobé záväzky v celkovej výške 161 255,- EUR. Najväčší podiel na dlhodobých záväzkoch mali ostatné dlhodobé záväzky vo výške 99,65 %. Tieto záväzky podniku vznikli z nájmu, a to vo forme lízingu úžitkového automobilu a lízingu výrobných linky. Zvyšných 0,35 % dlhodobých záväzkov tvorili záväzky zo sociálneho fondu, ktoré vyplývajú zo zákona² každému zamestnávateľovi, ktorý zamestnáva aspoň jedného zamestnanca.

V druhom roku 2008 podnik zaznamenal pokles dlhodobých záväzkov na 94 254,- EUR, t.j. o 42 %. Najväčší podiel na dlhodobých záväzkoch mali v tomto roku opäť ostatné dlhodobé záväzky, a to vo výške 98,05 %. Index vyjadruje, že oproti roku 2007 klesli o 42 %. Dôvodom poklesu bolo splatenie časti lízingov. Záväzky zo sociálneho fondu tvorili 1,95 % z celkového objemu dlhodobých záväzkov. V porovnaní s rokom 2007 vzrástli viac ako 3-násobne, pretože podnik prijal nových zamestnancov a zvýšil mzdy.

² Zákon č. 152/1994 Z. z. o sociálnom fonde

V treťom roku 2009 dlhodobé záväzky zaznamenali podobný vývoj ako v roku 2008. Klesli na 32 388,- EUR. Index vyjadruje pokles o 66 %. Najviac sa na dlhodobých záväzkoch podieľali ostatné dlhodobé záväzky, a to vo výške 89,84 % a oproti predchádzajúcemu roku zaznamenali 69 % - tný pokles. Záväzky zo sociálneho fondu predstavovali 10,16 % z celkového objemu dlhodobých záväzkov a oproti roku 2008 opäť vzrástli, a to o 79 %.

Obr. 7

Štruktúra a vývoj dlhodobých záväzkov za roky 2007 – 2009 v EUR

Vývoj dlhodobých záväzkov mal za celé sledované obdobie klesajúci trend, čo považujeme za pozitívny jav, pretože podnik bol schopný ich uhrádzať. Od prvého roku klesli až o 80 %. Z pohľadu štruktúry dlhodobých záväzkov môžeme sledovať za celé obdobie pokles ostatných dlhodobých záväzkov o 82 %, z dôvodu splácania lízingu a takmer 6-násobný rast záväzkov zo sociálneho fondu, z dôvodu jeho tvorby.

4.3.2. Krátkodobé záväzky

Krátkodobé záväzky sú záväzky s dohodnutou dobou splatnosti najviac jeden rok. Podniku môžu vzniknúť z obchodného styku, nevyfakturované dodávky, záväzky

voči spoločníkom a združeniu, voči zamestnancom, zo sociálneho poistenia, daňové záväzky a dotácie a ostatné záväzky.

Tab. 7

Vývoj a štruktúra krátkodobých záväzkov za roky 2007 - 2009 v celých EUR

Súvahové položky netto	2007		2008		2009		Index		
	v EUR	v %	V EUR	v %	v EUR	v %	08/07	09/08	09/07
Krátkodobé záväzky súčet	1 109 569	100	1 457 213	100	1 618 109	100	1,31	1,11	1,46
Záväzky z obchodného styku	52 745	4,75	178 185	12,23	322 859	19,95	3,38	1,81	6,12
Nevyfakturované dodávky	0	-	10 091	0,69	11 046	0,68	-	1,09	-
Záväzky voči spoločníkom a združeniu	975 038	87,87	1 179 446	80,94	1 173 213	72,51	1,21	0,99	1,20
Záväzky voči zamestnancom	8 726	0,79	11 120	0,76	15 267	0,94	1,27	1,37	1,75
Záväzky zo sociálneho poistenia	6 738	0,61	8 232	0,56	11 041	0,68	1,22	1,34	1,64
Daňové záväzky a dotácie	2 689	0,24	1 859	0,13	21 368	1,32	0,69	11,49	7,95
Ostatné záväzky	63 633	5,73	68 280	4,69	63 315	3,91	1,07	0,93	0,995

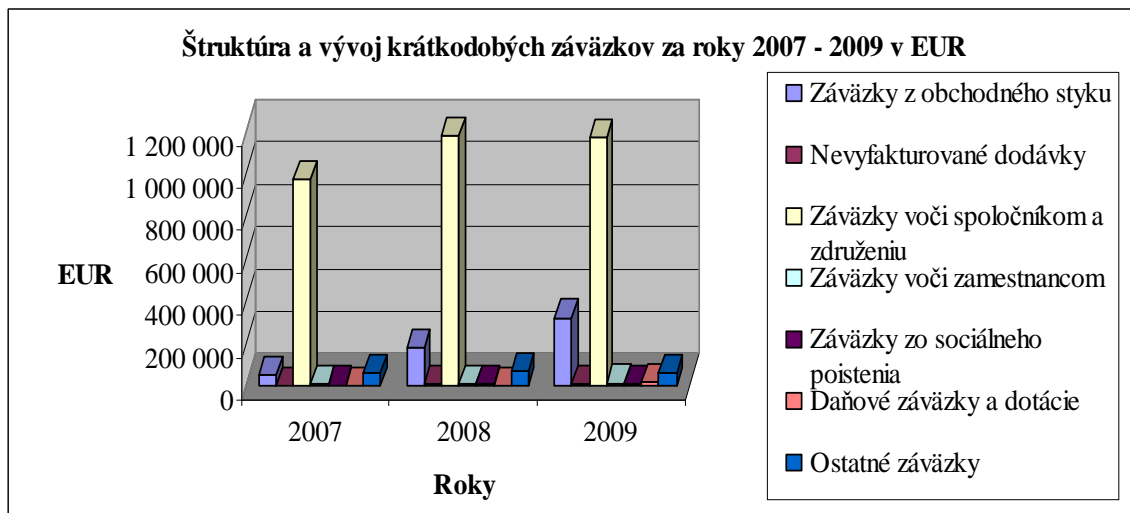
Zdroj: Súvaha vybraného podniku, vlastné výpočty

V prvom roku 2007 podnik vykazoval krátkodobé záväzky vo výške 1 109 569,- EUR. Najväčší podiel z nich mali záväzky voči spoločníkom a združeniu, t.j. 87,87 %. Tieto záväzky podniku vznikli z pôžičiek spoločníkov a vyplatených miezd a odmien spoločníkom. Druhý najväčší podiel na krátkodobých záväzkoch mali ostatné záväzky vo výške 5,73 %, ktoré predstavujú splátky lízingov úžitkového automobilu a výrobné linky. V poradí tretím je podiel vo výške 4,75 %, ktorý predstavovali záväzky z obchodného styku. Ako štvrté s 0,79 % - tami sa na celkových krátkodobých záväzkoch podieľali záväzky voči zamestnancom. Piate boli záväzky zo sociálneho poistenia s podielom 0,61 %. Najmenší podiel, t.j. 0,24 % tvorili daňové záväzky a dotácie, a to konkrétne daň z príjmov, ostatné priame dane, daň z pridanej hodnoty, ostatné dane a poplatky – ako daň z motorových vozidiel, poplatok za komunálny odpad, daň z nehnuteľností, poplatok za znečistenie ovzdušia.

V druhom roku 2008 sa krátkodobé záväzky zvýšili na 1 457 213,- EUR, čo predstavuje nárast oproti predchádzajúcemu roku o 37 %. Najväčší podiel na nich mali opäť záväzky voči spoločníkom a združeniu, a to vo výške 80,94 %, čo predstavuje rast oproti predchádzajúcemu roku o 21 %. Druhý najväčší podiel na krátkodobých záväzkoch tento rok predstavovali záväzky z obchodného styku vo výške 12,23 %. Index rastu vyjadruje ich viac ako 3-násobný rast oproti roku 2007. Vzrástli preto, lebo podnik začal viac vyrábať, preto potreboval nakúpiť viac surovín na výrobu, musel uhradiť prepravu materiálu, služby a pod. S objemom 4,69 % sa v roku 2008 na krátkodobých pohľadávkach podieľali ostatné záväzky. Tieto oproti roku 2007 vzrástli o 7 %, pretože podnik si obstaral druhý úžitkový automobil formou lízingu, a teda tento rok uhradil lízingovú splátku, o ktorú sa zvýšili ostatné záväzky. Ďalší podiel predstavovali záväzky voči zamestnancom vo výške 0,76 %. Oproti predchádzajúcemu roku zaznamenali rast o 27 %, vzhľadom na to, že podnik prijal nových zamestnancov. Z toho istého dôvodu vzrástli aj záväzky zo sociálneho poistenia, ktoré sa v tomto roku podieľali na krátkodobých záväzkoch s objemom 0,56 % a v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástli o 22 %. V tomto roku podnik vykazoval aj nevyfakturované dodávky, pretože jeden z dodávateľov podniku dodal tovar, ale do konca roka neposlal faktúru. Na krátkodobých záväzkoch sa podieľali vo výške 0,69 %. Zvyšných 0,13 % tvorili daňové záväzky a dotácie, ktoré zaznamenali pokles o 31 %, keďže podnik mal za minulé obdobie nadmerný odpočet dane z pridanej hodnoty.

V treťom roku 2009 sa krátkodobé záväzky vyvíjali podobne. S objemom 1 618 109,- EUR zaznamenali rast oproti roku 2008 o 11 %. Najväčší podiel na nich mali záväzky voči spoločníkom a združeniu vo výške 72,51 %. V porovnaní s druhým rokom klesli o 1 %, pretože podnik uhradil úrok z pôžičky od spoločníkov. Druhý najväčší podiel na krátkodobých záväzkoch v tomto roku mali opäť záväzky z obchodného styku s objemom 19,95 %, ktoré v porovnaní s rokom 2008 vzrástli o 81 %, pretože podobne ako v predchádzajúcom roku rástol objem výroby. Ostatné záväzky mali tento rok 3,91 % - tný podiel na krátkodobých záväzkoch. Oproti roku 2008 však klesli o 7 %, z dôvodu lízingových splátok. Daňové záväzky a dotácie mali 1,32 % - tný podiel na krátkodobých záväzkoch a index rastu zaznamenal výraznú zmenu oproti predchádzajúcemu roku, a to takmer 11,5-násobný rast, pretože podniku za tento rok vznikla vlastná daňová povinnosť, t.j. daň, ktorú bol podnik (platiteľ dane) povinný platiť s dodaním tovarov a služieb (daň na výstupe) prevýšila daň z pridanej hodnoty uplatnenú k cenám prijatých tovarov a služieb (daň na vstupe). S 0,94 % - ami sa na krátkodobých záväzkoch podieľali záväzky voči

zamestnancom. V porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástli o 37 %. Nevyfakturované dodávky mali tento rok 0,68 % - tný podiel na krátkodobých záväzkoch a oproti roku 2008 vzrástli o 9 %. Zvyšných 0,68 % tvorili záväzky zo sociálneho poistenia, ktoré vzrástli o 34 %.

Obr. 8

Štruktúra a vývoj krátkodobých záväzkov za roky 2007 – 2009 v EUR

Z grafu vidieť, že najväčší objem na krátkodobých záväzkoch v celom sledovanom období mali záväzky voči spoločníkom a združeniu. Za celé sledované obdobie vzrástli o 20 %. Záväzky z obchodného styku zaznamenali viac ako 6-násobný rast, ostatné záväzky klesli o 0,005 %. Daňové záväzky a dotácie zaznamenali takmer 8-násobný rast, záväzky zo sociálneho poistenia vzrástli o 64 %, záväzky voči zamestnancom vzrástli o 75 % a nevyfakturované dodávky vzrástli o 9 %.

Záver a návrh na realizáciu

Pohľadávky vybraného podniku za celé sledované obdobie zaznamenali rast zo 74 885,- EUR na 322 558,- EUR. Podnik za toto obdobie vykazoval pohľadávky krátkodobé, a to z obchodného styku a daňové pohľadávky. Od druhého roku evidoval aj dlhodobé pohľadávky z obchodného styku.

V lehote splatnosti podnik zinkasoval všetky pohľadávky len v prvom roku. V ďalších rokoch evidoval aj pohľadávky po lehote splatnosti, ktoré ku koncu sledovaného obdobia zaznamenali výrazný rast.

Záväzky v celom sledovanom období tiež zaznamenali rast. Z objemu 1 283 07,- EUR vzrástli na 1 682 776,- EUR. Keďže podnik každoročne zvyšoval objem výroby, zvyšovali sa aj jeho záväzky voči dodávateľom za nákup surovín, materiálu, dopravu a ostatné služby súvisiace s výrobou. Podnik vykazoval záväzky dlhodobé, a to zo sociálneho fondu a ostatné dlhodobé záväzky, ďalej krátkodobé záväzky z obchodného styku, nevyfakturované dodávky, záväzky voči spoločníkom a združeniu, záväzky voči zamestnancom, záväzky zo sociálneho poistenia, daňové záväzky a dotácie a ostatné záväzky, rezervy a bankové úvery.

V prvom roku bol podnik schopný uhrádzať všetky svoje záväzky. V ďalších rokoch s rastom pohľadávok po lehote splatnosti rástli aj záväzky po lehote splatnosti, pretože neskorým inkasom alebo nezinkasovaním pohľadávok podnik nebol schopný uhradiť včas všetky svoje záväzky.

Z dosiahnutých výsledkov som vyvodila pozitíva a negatíva vybraného podniku v oblasti vývoja jeho pohľadávok a záväzkov.

Pozitívne hodnotíme celkový vývoj pohľadávok z obchodného styku. Tento mladý podnik sa od svojho vzniku pomerne rýchlo a dobre uchytil na trhu, pretože hneď v prvom roku si získal značný počet odberateľov, teda začal nadobúdať pohľadávky, ktoré sa každým rokom zvyšovali.

Ďalej kladne hodnotím aj inkaso pohľadávok v prvom roku, pretože všetci odberatelia včas, teda do lehoty splatnosti, uhradili svoje záväzky voči podniku, čím podnik získal peňažné prostriedky, z ktorých následne mohol uhradiť časť svojich záväzkov, ktoré sú u mladých podnikov na začiatku ich činnosti značne vysoké.

Podobne aj úhradu všetkých svojich záväzkov v prvom roku podnik uskutočnil v lehote splatnosti.

Negatívne hodnotíme vývoj pohľadávok po lehote splatnosti. Podnik síce každoročne získaval nových odberateľov, ale už v druhom roku sa medzi nimi objavili aj takí, ktorí včas neuhradili záväzky voči podniku. V treťom roku sa tento negatívny jav rapídne zvýšil, kedy pohľadávky po lehote splatnosti predstavovali až 85 % z celkových záväzkov.

Na základe uskutočnenej analýzy a vyvodených záverov navrhujeme pre vybraný podnik nasledovné opatrenia a odporúčania:

- venovať značnú pozornosť prevencii vzniku pochybných pohľadávok,
- vytvárať opravné položky na pochybné pohľadávky,
- priebežne hodnotiť bonitu dlžníkov,
- získavať informácie o finančnej situácii a platobnej schopnosti svojich odberateľov,
- vymáhať nesplatené pohľadávky súdnou cestou,
- pre minimalizovanie nesplatených pohľadávok dodávať tovar až po zaplatení,
- zohľadniť riziko nesplatenia do ceny výrobkov.

Zoznam použitej literatúry

1. ACSOVÁ, Jana. 2008. Závazky. In: *Dane a účtovníctvo: Vzory a prípady*, roč. 5, 2008. č. 10, s. 35.
2. BIELENÁ, Jana. 2007. Pohľadávky v zákone o dani z príjmov. In *Poradca: mesačník podnikateľov*, roč. 12, 2007. č. 4, s. 32-33, 35.
3. CENIGOVÁ, Anna. 2009. *Podvojné účtovníctvo podnikateľov*. 10. aktualiz. a dopln. vyd. Bratislava: CENIGA, 2009. 653 s. ISBN 978-80-969946-1-8.
4. DOBŠOVIČ, Dušan. *Daňové výdavky od A do Z v roku 2009 : príloha mesačníka Poradca*. Žilina : PORADCA, 2009. 382 s. ISBN 978-80-89213-76-4.
5. FABOVÁ, Zdenka. 2008. *Jednoduché účtovníctvo podnikateľov pre začiatočníkov a pokročilých*. Bratislava: EPOS, 2008. 416 s. ISBN 977-80-8057-741-4.
6. HARUMOVÁ, Anna. 2002. *Ohodnocovanie pohľadávok*. 1. vyd., Bratislava: EKONÓMIA, 2002. 237 s., ISBN 80-89047-45-9.
7. HVOŽDAROVÁ, Jana a kol. 2003. *Účtovníctvo 2003*. Bratislava: SÚVAHA spol. s r.o., 2003. 84 s., ISBN 80-88727-65-0.
8. HINKE, Jana. 2007. *Účetnictví podle IAS/IFRS*. Praha: Kernberg Publishing, 2007. 175 s. ISBN 978-80-903962-1-0.
9. JAKUBCOVÁ, Eva - VIDOVÁ, Jarmila. 2003. *Účtovníctvo*. Strojnícka fakulta TU v Košiciach, Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2003, 168 s., ISBN 80-7099-898-9.
10. JURÍKOVÁ, Renáta. 2002. *Účtovná závierka podľa Medzinárodných účtovných štandardov a jej porovnanie so slovenskou právnou úpravou*. Bratislava : SÚVAHA, 2002. 145 s. ISBN 80-88727-51-0.
11. KOVANICOVÁ, Dana. 2005. *Finanční účetnictví: světový koncept: IFRS/IAS*. 5. aktualiz. vyd. Praha : Polygon, 2005. 526 s. ISBN 80-7273-129-7.
12. KRIŠTOFÍK, Peter - ŠURANOVÁ, Zuzana – SAXUNOVÁ, Darina. 2009. *Finančné účtovníctvo a riadenie s aplikáciou IAS/IFRS*. Bratislava: Iura Edition, 2009, 767 s. ISBN 978-80-8078-230-6.
13. KUPKOVIČ, Milan. 2003. *Podnikové hospodárstvo : komplexný pohľad na podnik*. 7. dopl. vyd. Bratislava : Sprint vfra, 2003. 452 s. ISBN 80-88848-71-7.
14. LAZAR, Ján. 2002. *Zabezpečenie pohľadávok a ich uspokojenie*. Bratislava: Iura Edition, 2002. 592 s. ISBN 80-89047-54-8.
15. MAJDÚCHOVÁ, Helena - NEUMANNOVÁ, Anna. 2008. *Podnikové hospodárstvo pre manažérov*. Bratislava : Iura Edition, 2008. 244 s. Ekonomía. ISBN 978-80-8078-200-9.

16. MÁZIKOVÁ, Katarína - BOUŠKOVÁ, Dagmar - MATEÁŠOVÁ, Martina. 2009. *Účtovníctvo A : učebný text*. Bratislava : Iura Edition, 2009. 198 s. Ekonómia. ISBN 978-80-8078-294-8.
17. SAXUNOVÁ, Darina. 2008. *Ako správne rozumieť informáciám z účtovnej závierky: rozdiely a podobnosti v USA a v SR*. Bratislava: Iura Edition, 2008. 210 s. ISBN: 978-80-8078-189-7.
18. SEDLÁČEK, Jaroslav. 2004. *Účetnictví podnikatelů po vstupu do evropské unie*. Praha: C.H.Beck, 2004. 273 s. ISBN 80-7179-859-2.
19. ŠLOSÁR, Rudolf – ŠLOSÁROVÁ, Anna. 2005. *Podvojný účtovníctvo pre podnikateľov*. Bratislava: EKONÓMIA, 2005, 199 s., ISBN 80-8078-043-9.
20. ŠLOSÁROVÁ, Anna. a kol. 2006. *Analýza účtovnej závierky*. Bratislava: EKONÓMIA, 2006, 478 s., ISBN 80-8078-070-6.
21. SOUKUPOVÁ, Božena. - ŠLOSÁROVÁ, Anna. - BAŠTINCOVÁ, Anna. 2004. *Účtovníctvo*. 2. preprac. vyd., Bratislava: EKONÓMIA, 2004, 638 s., ISBN 80-8078-020-X.
22. SOUKOPOVÁ, Božena. a kol. 2008. *Účtovníctvo vo finančnom riadení*. Bratislava: SÚVAHA, 2008. 300 s. ISBN 978-80-89265-08-4.
23. SYNEK, Miloslav. 2006. *Podniková ekonomika*. 4. preprac. a dopln. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. 475 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-892-4.
24. SYNEK, Miloslav a kol. 2007. *Manažerská ekonomika*. 4. aktualiz. a rozšíř. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 452 s. ISBN 978-80-247-1992-4.
25. SZÁSZOVÁ, Renáta. – SZÁSZ, Marek. 2008. Oceňovanie pohľadávok a záväzkov v cudzej mene v účtovníctve podnikateľov. In: *Účtovníctvo – audítorstvo – daňovníctvo*, roč. 16, 2008, č. 10, s. 354.
26. TAKÁCS, Zoltán. 2004. *Propedeutika účtovníctva*. Bratislava: EUROUNION spol. s r.o., 2004, 157 s., ISBN 80-88984-50-5.
27. TUMPACH, Miloš (prekladateľ). 2004. *Manažerske účtovníctvo: oficiálna terminológia*. Preklad do slovenského jazyka. Bratislava: Iura Edition, 2004. 302 s. ISBN 80-89047-59-9.
28. VLACHYNSKÝ, Karol a kol. 2006. *Podnikové financie*. Bratislava: EKONÓMIA, 2006. 482 s. ISBN 80-8078-029-3.
29. VEBER, Jaromír – SRPOVÁ, Jitka a kol. 2005. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2.
30. WÖHE, Günter - DÖRING, Ulrich. 2005. *Einführung in die allgemeine Betriebswirtschaftslehre*. 22. neubearb. Aufl. München : Verlag Franz Vahlen, 2005. 1220 s. ISBN 3-8006-3254-3.

Záväzné právne normy:

1. Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
2. Zákon č. 152/1994 Z. z. o sociálnom fonde
3. Zákon č. 553/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov
4. Opatrenie Ministerstva financií, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva.

Prílohy

Príloha 1 – Súvaha za roky 2007 – 2009